ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 11ης Δεκεμβρίου 2008 *

Στην υπόθεση C-380/06,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2006,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους B. Schima και S. Pardo Quintillán,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου της Ισπανίας, εκπροσωπούμενου από τον F. Díez Moreno,

καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič, A. Tizzano (εισηγητή), A. Borg Barthet και J.-J. Kasel, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Φεβρουαρίου 2008,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιουλίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, επιτρέποντας προθεσμία 90 ημερών για την πληρωμή ορισμένων τροφίμων και προϊόντων ευρείας καταναλώσεως και μεταθέτοντας την έναρξη ισχύος ορισμένων νομοθετικών διατάξεων στην 1η Ιουλίου 2006, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 4, της οδηγίας 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ L 200, σ. 35).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

2 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2000/35, τιτλοφορούμενο «Τόκος σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:

α) τόκος σύμφωνα με το στοιχείο δ΄ καθίσταται απαιτητός από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της περιόδου πληρωμής που ορίζει η σύμβαση

β) εάν η ημερομηνία ή η περίοδος πληρωμής δεν ορίζεται στη σύμβαση, τόκος καθίσταται αυτόματα απαιτητός χωρίς να απαιτείται όχληση:

i) 30 ημέρες μετά την ημερομηνία παραλαβής από τον οφειλέτη του τιμολογίου ή άλλης ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή, ή

ii) εάν η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή της ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή είναι αβέβαιη, 30 ημέρες μετά την παραλαβή των αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, ή

iii) εάν ο οφειλέτης έχει παραλάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή πριν από τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, 30 ημέρες μετά την παραλαβή των αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, ή

iv) εάν προβλέπεται από το νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής ή ελέγχου με την οποία επαληθεύεται η αντιστοιχία των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση, και εάν ο οφειλέτης λάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή νωρίτερα ή την ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή ή ο έλεγχος, 30 ημέρες μετά από αυτή την τελευταία ημερομηνία.

[…]

2. Για ορισμένες κατηγορίες συμβάσεων που θα καθοριστούν από την εθνική νομοθεσία, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν την προθεσμία μετά την οποία τόκος καθίσταται απαιτητός σε 60 το πολύ ημέρες, με την προϋπόθεση ότι περιορίζουν τη δυνατότητα των συμβαλλομένων μερών να υπερβαίνουν την προθεσμία αυτή ή ότι καθορίζουν υποχρεωτικό επιτόκιο που υπερβαίνει καταφανώς το νόμιμο επιτόκιο.

3. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι μια συμφωνία ως προς την ημερομηνία πληρωμής ή ως προς τις συνέπειες της καθυστέρησης η οποία δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της παραγράφου 1, στοιχεία β΄ έως δ΄, και της παραγράφου 2, είτε δεν είναι εκτελεστή είτε γεννά αξίωση αποζημίωσης εάν, συνεκτιμωμένων όλων των περιστάσεων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των συναλλακτικών ηθών και της φύσης του προϊόντος, είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον δανειστή. Για την εκτίμηση του τυχόν κατάφωρα καταχρηστικού χαρακτήρα μιας συμφωνίας για τον δανειστή,

λαμβάνεται υπόψη μεταξύ άλλων κατά πόσον ο οφειλέτης διαθέτει οιονδήποτε αντικειμενικό λόγο απόκλισης από τις διατάξεις της παραγράφου 1, στοιχεία β΄ έως δ΄, και της παραγράφου 2. Σε περίπτωση που μια τέτοια συμφωνία χαρακτηρισθεί ως κατάφωρα καταχρηστική, εφαρμόζονται τα εκ του νόμου προβλεπόμενα, εκτός εάν τα εθνικά δικαστήρια καθορίσουν διαφορετικούς όρους που είναι δίκαιοι.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, προς όφελος των δανειστών και των ανταγωνιστών, την ύπαρξη επαρκών και αποτελεσματικών μέσων ώστε να αποτρέπεται η συνέχιση της χρησιμοποίησης όρων που είναι κατάφωρα καταχρηστικοί κατά την έννοια της παραγράφου 3.

[…]»

3 Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας, τιτλοφορούμενο «Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από τις 8 Αυγούστου 2002. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

[…]

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν σε ισχύ ή να θεσπίσουν διατάξεις ευνοϊκότερες για τον δανειστή από τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία.

[…]»

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

4 Ο νόμος 3/2004, της 29ης Δεκεμβρίου 2004, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (*BOE* αριθ. 314, της 30ής Δεκεμβρίου 2004, σ. 42334, στο εξής: νόμος 3/2004), σκοπεί στη μεταφορά της οδηγίας 2000/35 στην ισπανική έννομη τάξη.

5 Ο νόμος 7/1996, της 15ης Ιανουαρίου 1996, περί του λιανικού εμπορίου (*BOE* αριθ. 15, της 17ης Ιανουαρίου 1996, σ. 1243, στο εξής: νόμος 7/1996), προβλέπει, με το άρθρο του 17, κανόνες διέποντες τις πληρωμές των προμηθευτών.

6 Σύμφωνα με την πρώτη πρόσθετη διάταξη του νόμου 3/2004, τιτλοφορούμενη «Καθεστώς των πληρωμών στο λιανικό εμπόριο», για τις πληρωμές των προμηθευτών του λιανικού εμπορίου έχει κυρίως εφαρμογή το άρθρο 17 του νόμου 7/1996, ο δε νόμος 3/2004 δεν έχει εφαρμογή παρά μόνο συμπληρωματικώς.

7 Το άρθρο 17 του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004, προβλέπει τα εξής:

«1. Ελλείψει ρητής συμφωνίας, οι έμποροι λιανικής πωλήσεως καταβάλλουν το τίμημα των εμπορευμάτων τα οποία αγοράζουν εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παραδόσεως.

[…]

3. Η προθεσμία πληρωμής των νωπών και φθαρτών τροφίμων δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να υπερβαίνει τις 30 ημέρες. Η προθεσμία πληρωμής για τα λοιπά τρόφιμα και προϊόντα ευρείας καταναλώσεως δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 ημέρες, εκτός εάν υπάρχει ρητή αντίθετη συμφωνία που προβλέπει, υπέρ του προμηθευτή, ανάλογη οικονομική αντιστάθμιση για την παράταση της προθεσμίας. Η προθεσμία πληρωμής δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να υπερβαίνει τις 90 ημέρες.

[…]

5. Σε κάθε περίπτωση, τόκοι υπερημερίας οφείλονται αυτομάτως από την επομένη της καθορισθείσας ημερομηνίας πληρωμής ή, ελλείψει συμφωνίας, της ημερομηνίας κατά

την οποία έπρεπε να πραγματοποιηθεί η πληρωμή σύμφωνα με την παράγραφο 1. […]»

8 Η δεύτερη μεταβατική διάταξη του νόμου 7/1996, θεσπισθείσα με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 2, του νόμου 3/2004, ορίζει τα εξής:

«Η προβλεπόμενη προθεσμία για τα νωπά και τα φθαρτά προϊόντα παραμένει η ήδη ορισθείσα προθεσμία των τριάντα ημερών. Ο περιορισμός σε εξήντα το πολύ ημέρες κατά το άρθρο 17, παράγραφος 3, του παρόντος νόμου ισχύει από 1ης Ιουλίου 2006. Εν τω μεταξύ, η προθεσμία πληρωμής για τρόφιμα που δεν είναι νωπά ούτε φθαρτά και των προϊόντων ευρείας καταναλώσεως δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 90 ημέρες από την ημερομηνία παραδόσεως των προϊόντων.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

9 Η Επιτροπή, κατόπιν της υποβολής καταγγελίας ενώπιόν της, όχλησε με έγγραφο της 13ης Ιουλίου 2005 το Βασίλειο της Ισπανίας προκειμένου να της υποβάλει εντός διμήνου τις παρατηρήσεις του ως προς τη συμβατότητα του νόμου 3/2004 προς το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2, 4 και 5, της οδηγίας 2000/35.

10 Δεδομένου ότι ουδεμία απάντηση έλαβε από το Βασίλειο της Ισπανίας, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 19 Δεκεμβρίου 2005, αιτιολογημένη γνώμη προς το κράτος μέλος αυτό, με την οποία προέβαλε μεταξύ άλλων τα εξής:

— η προθεσμία των 90 ημερών για την πληρωμή ορισμένων τροφίμων και προϊόντων ευρείας καταναλώσεως την οποία επιτρέπει το άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004, αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/35, και

— η δεύτερη μεταβατική διάταξη του νόμου 7/1996, η οποία θεσπίσθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 2, του νόμου 3/2004, καθόσον μεταθέτει στην 1η Ιουλίου 2006 την εφαρμογή της ανώτατης προθεσμίας των 60 ημερών, είναι ασυμβίβαστη προς το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 4, της οδηγίας αυτής, η προθεσμία για τη μεταφορά της οποίας στο εσωτερικό δίκαιο έληξε στις 8 Αυγούστου 2002, χωρίς να γίνει δεκτή συναφώς καμία δυνατότητα παρεκκλίσεως.

11 Δεδομένου ότι δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις που της έδωσε το Βασίλειο της Ισπανίας, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου.

Επί της προσφυγής

Επί της πρώτης αιτιάσεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

12 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004, αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/35, καθόσον προβλέπει ότι η ανώτατη προθεσμία για την καταβολή του τιμήματος των τροφίμων και των προϊόντων ευρείας καταναλώσεως, πλην των νωπών ή φθαρτών τροφίμων, μπορεί να φθάσει και τις 90 ημέρες, υπό την προϋπόθεση και μόνον ότι προβλέπεται υπέρ του προμηθευτή «ανάλογη οικονομική αντιστάθμιση για την παράταση της προθεσμίας».

13 Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή επιτρέπει την παράταση της ανώτατης προθεσμίας των 60 ημερών του άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35, χωρίς ωστόσο να προβλέπει, αντιθέτως προς όσα επιβάλλει η διάταξη αυτή, «υποχρεωτικό επιτόκιο που υπερβαίνει καταφανώς το νόμιμο επιτόκιο». Συναφώς, η ανάλογη οικονομική αντιστάθμιση για την παράταση της προθεσμίας, την οποία προβλέπει η επίδικη εθνική διάταξη, δεν μπορεί να συγκριθεί με την εφαρμογή ενός τέτοιου επιτοκίου, λόγω του ότι η διατύπωση που χρησιμοποίησε ο Ισπανός νομοθέτης στερείται σαφηνείας.

14 Το Βασίλειο της Ισπανίας υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι η οδηγία 2000/35 σκοπεί στη θέσπιση μέτρων ευνοϊκών για τον δανειστή, προκειμένου να περιορισθούν οι καθυστερήσεις πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, χωρίς ωστόσο να θίγεται η συμβατική ελευθερία των μερών.

15 Οι επίδικες διατάξεις, απαγορεύοντας κατά τρόπο απόλυτο τη συμβατική πρόβλεψη προθεσμίας μεγαλύτερης των 90 ημερών, θεσπίζουν στην πραγματικότητα ένα σύστημα περιοριστικότερο και ευνοϊκότερο για τον δανειστή απ' ό,τι το προβλεπόμενο με την οδηγία 2000/35, της οποίας το άρθρο 3, παράγραφος 2, επιτρέπει να συμφωνηθεί μεγαλύτερη προθεσμία από αυτή των 60 ημερών, χωρίς ωστόσο να καθορίζει ανώτατο όριο ως προς τη δυνατότητα αυτή. Για τον λόγο αυτόν, η επίμαχη εθνική ρύθμιση είναι σύμφωνη και με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν σε ισχύ ή να θεσπίζουν ευνοϊκότερες για τον δανειστή διατάξεις από τις αναγκαίες για τη συμμόρφωση προς την εν λόγω οδηγία.

16 Το καθού κράτος μέλος διευκρινίζει, στη συνέχεια ότι, δεδομένου ότι η προθεσμία των 90 ημερών δεν μπορεί να έχει εφαρμογή παρά μόνον αν προβλέπονται ανάλογες οικονομικές αντισταθμίσεις για την παράταση της προθεσμίας, έχει όντως τηρηθεί η απαίτηση του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35 η οποία αφορά την καταβολή τόκων υπερημερίας με επιτόκιο που υπερβαίνει καταφανώς το νόμιμο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

17 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2000/35, οι συμβαλλόμενοι είναι, κατ' αρχήν, ελεύθεροι να καθορίζουν με τη σύμβασή τους την ημερομηνία ή την προθεσμία πληρωμής.

18 Συνεπώς, μόνον ελλείψει σχετικής συμβατικής ρήτρας πρέπει να εφαρμόζεται η νόμιμη προθεσμία των 30 ημερών που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγία αυτής.

19 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35 επιτρέπει, στη συνέχεια, στα κράτη μέλη να παρατείνουν την εν λόγω προθεσμία των 30 ημερών, αλλά εξαρτά τη δυνατότητα αυτή από μια διττή προϋπόθεση. Πρώτον, η δυνατότητα αυτή πρέπει να περιορίζεται σε ορισμένες κατηγορίες συμβάσεων. Δεύτερον, όσον αφορά τη διάρκεια της κατά παρέκκλιση προθεσμίας, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται μέχρι 60 το πολύ ημέρες, εάν απαγορεύεται στους συμβαλλομένους να παρεκκλίνουν συμβατικώς από την προθεσμία αυτή ή υπό την προϋπόθεση ότι ισχύει υποχρεωτικό επιτόκιο που υπερβαίνει καταφανώς το νόμιμο.

20 Επομένως, οι αιτιάσεις που προβάλλει η Επιτροπή κατά των επιδίκων εθνικών διατάξεων πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα του περιεχομένου και της γενικής οικονομίας των διατάξεων της οδηγίας 2000/35 που υπομνήσθηκαν στις προηγούμενες σκέψεις.

21 Επισημαίνεται ότι, αφενός, το άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004, επιτρέπει, για τα τρόφιμα που δεν είναι νωπά ούτε φθαρτά και για τα προϊόντα ευρείας καταναλώσεως, τη δυνατότητα παρατάσεως, μέχρι τις 60 ημέρες, της προθεσμίας των 30 ημερών που έχει εφαρμογή, δυνάμει του άρθρου αυτού 17, παράγραφος 1, ελλείψει ρητής συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων. Αφετέρου, η δεύτερη περίοδος της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου 17, την οποία αφορούν οι αιτιάσεις της Επιτροπής, δέχεται τη δυνατότητα επιπλέον παρατάσεως της εν λόγω προθεσμίας των 30 ημερών μέχρι τις 90 ημέρες σε περίπτωση ρητής συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων προβλέπουσας υπέρ του προμηθευτή ανάλογη οικονομική αντιστάθμιση για την παράταση της προθεσμίας.

22 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με το γράμμα καθαυτό της επίδικης διατάξεως, η δυνατότητα παρατάσεως της προθεσμίας πληρωμής πέραν των 60 ημερών εξαρτάται από τη σύναψη «ρητής συμφωνίας» προς τούτο μεταξύ των συμβαλλομένων.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση της Επιτροπής κατά την οποία η επίμαχη εθνική διάταξη αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35, καθόσον επιτρέπει την παράταση, για ορισμένα προϊόντα, της προθεσμίας πληρωμής από 60 σε 90 ημέρες χωρίς την τήρηση των προϋποθέσεων της διατάξεως αυτής, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

24 Συγκεκριμένα, όπως υπομνήσθηκε με τις σκέψεις 18 και 19 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35 διέπει αποκλειστικώς τη δυνατότητα που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη να καθορίζουν, σε ορισμένες περιορισμένες περιπτώσεις, προθεσμία υπερβαίνουσα την των 30 ημερών η οποία ισχύει ελλείψει συμβατικής ρήτρας αφορώσας την ημερομηνία ή την προθεσμία πληρωμής. Με άλλα λόγια, μόνον οι περιπτώσεις όπου οι διάδικοι σιωπούν επ' αυτού εμπίπτουν στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.

25 Αντιθέτως, το άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004, επιβάλλει ακριβώς, προκειμένου να μπορεί η προθεσμία πληρωμής να παραταθεί μέχρι 90 το πολύ ημέρες, τη σύναψη «ρητής συμφωνίας» προς τούτο. Συνεπώς, η εφαρμογή της προθεσμίας αυτής, συμβατικώς συμφωνηθείσας μεταξύ των συμβαλλομένων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπόκειται, παρά τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, στις προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35.

26 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η πρώτη αιτίαση είναι αβάσιμη και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

27 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η δεύτερη μεταβατική διάταξη του νόμου 7/1996, θεσπισθείσα με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 2, του νόμου 3/2004, μεταθέτει κακώς στην 1η Ιουλίου 2006 την εφαρμογή της ανώτατης προθεσμίας πληρωμής των 60 ημερών που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/35.

28 Συγκεκριμένα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει ως ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο την 8η Αυγούστου 2002, χωρίς να προβλέπει καμία δυνατότητα παρεκκλίσεως από τη διάταξη αυτή ή παρατάσεως της εν λόγω προθεσμίας.

29 Η προβλεπόμενη από την ισπανική νομοθεσία αναβολή αντιβαίνει επίσης στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2000/35, δυνάμει του οποίου τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, προς όφελος των δανειστών και των ανταγωνιστών, την ύπαρξη επαρκών και αποτελεσματικών μέσων ώστε να αποτρέπεται η συνέχιση της χρησιμοποίησης όρων που είναι κατάφωρα καταχρηστικοί.

30 Στις αιτιάσεις αυτές, το Βασίλειο της Ισπανίας αντιτάσσει κυρίως ότι το μεταβατικό σύστημα που καθιερώνει η δεύτερη μεταβατική διάταξη του νόμου 7/1996, θεσπισθείσα με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 2, του νόμου 3/2004, σκοπεί αποκλειστικώς στον καθορισμό του χρόνου ενάρξεως ισχύος των διατάξεων του νόμου 7/1996, περί του λιανικού εμπορίου, που καθιερώνουν σύστημα ακόμη

περιοριστικότερο από αυτό που επιβάλλει η οδηγία 2000/35. Κατά συνέπεια, η εν λόγω διάταξη δεν έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της εφαρμογής του νόμου 3/2004, ο οποίος μεταφέρει την οδηγία αυτό στο εσωτερικό δίκαιο και του οποίου η συμβατότητα προς το κοινοτικό δίκαιο δεν αμφισβητείται.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

31 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η επίμαχη εθνική διάταξη αφορά αποκλειστικά την εφαρμογή της προθεσμίας των 60 ημερών που προβλέπει το άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου 7/1996, όπως τροποποιήθηκε με τη δεύτερη τελική διάταξη, παράγραφος 1, του νόμου 3/2004.

32 Για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 22 έως 25 της παρούσας αποφάσεως, το εν λόγω άρθρο 17, παράγραφος 3, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της οδηγίας 2000/35 και συνεπώς δεν μπορεί να αποτελεί μέτρο για τη μεταφορά του στο εσωτερικό δίκαιο.

33 Συνεπώς, η αναβολή της εφαρμογής της επίδικης εθνικής διατάξεως δεν μπορεί να επηρεάσει την εκ μέρους του Βασιλείου της Ισπανίας τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχει από το εν λόγω άρθρο 3.

34 Κατά συνέπεια, και η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

35 Δεδομένου ότι καμία από τις δύο αιτιάσεις που προέβαλε η Επιτροπή δεν είναι βάσιμη, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

36 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε, η Επιτροπή πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)